

Ondernemingsraad CGM

Onderwerp

Uitwerking Plan van aanpak herindeling Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis

Datum

Grave, 25 maart 2019

Aan de leden van de gemeenteraad van de gemeente Cuijk

Geachte leden van de gemeenteraad,

In december 2018 stelde u het Plan van aanpak herindeling Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis 'Opschalen en verbinden' vast. Voorafgaand aan uw vergadering hebben wij d.m.v. een brief d.d. 11 december 2018 onze visie op het plan van aanpak onder uw aandacht gebracht. Wij zijn blij dat inmiddels is erkend dat de Ondernemingsraad CGM een gelijke positie heeft in het herindelingsproces als de Ondernemingsraden van de gemeenten Boxmeer en Sint Anthonis.

Aan uw raad wordt, ter afronding van stap 2a van uw Plan van aanpak, het rapport "Afweging varianten in herindelingspartners" voorgelegd. In deze stap vindt de afweging plaats ten aanzien van de keuze van de herindelingspartners. In het rapport worden drie herindelingsvarianten naast elkaar gelegd: alle 5 gemeenten in het Land van Cuijk, de variant CBA (Cuijk Boxmeer en Sint Anthonis) en de variant CGM (Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert). Deze drie herindelingsvarianten zijn afgewogen op de mate waarin zij als wenselijk en haalbaar worden beschouwd. Gelet op organisatorische, bedrijfseconomische en culturele aspecten hebben wij als OR CGM een visie gevormd op de verschillende herindelingsvarianten welke in stap 2a aan de orde zijn. Graag brengen wij u met deze brief van onze visie op de hoogte, zodat u deze kunt betrekken bij uw besluitvorming.

Kwaliteit van de dienstverlening en het belang van het menselijk kapitaal

Bij een afweging voor herindeling of vergaande samenwerking in het Land van Cuijk, in welke variant dan ook, staat de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (vanaf nu: burger) voorop. Het is belangrijk dat de nieuwe gemeente en ambtelijke organisatie een kwalitatief goede dienstverlening aan de burger kan leveren. De burger staat daarbij centraal. Hoe hoger de kwaliteit van de ambtelijke organisatie die de dienstverlening biedt, hoe beter dit voor de burger is. Over het belang van een kwalitatief goede dienstverlening aan de burger zal iedereen het eens zijn. Die kwaliteit vormt het uitgangspunt in onze visie. De medewerkers van de ambtelijke organisatie vormen het menselijk kapitaal dat nodig is om de dienstverlening aan de burger een succes te maken.

Daling kwaliteit dienstverlening na samenvoeging organisaties

Het is een bekend gegeven dat de kwaliteit van de dienstverlening in de eerste jaren na een fusie van organisaties daalt, om vervolgens op het oude niveau dan wel boven het oude niveau te komen¹. In de variantenanalyse is hieraan geen aandacht besteed.

¹ Facility management magazine – 165 (november 2018), Een handvat voor organisatie-ontwikkeling.

Ook bij CGM hebben wij deze trend gezien. Bij de startfase van werkorganisatie CGM in 2014 is veel energie gaan zitten in de opbouw van de nieuwe organisatie en het op peil brengen van de kwaliteit van de dienstverlening. En met succes. Wij willen hierbij opmerken dat CGM de hierboven genoemde startfase niet meer hoeft te doorlopen. Wij pleiten er voor om bij de keuze van een variant te gaan voor zo min mogelijk kwaliteitsverlies.

Culturele waarden zijn van invloed

Een visie op de nieuwe gemeente hangt, in welke herindelingsvariant dan ook, nauw samen met een visie op de nieuwe organisatie. Wat is wenselijk en haalbaar? Een van de factoren die bepaald of een fusie van organisaties al dan niet succesvol zal zijn is de mate waarin organisatieculturen gelijk dan wel complementair zijn, zo blijkt uit onderzoek². Hierbij gaat het om de normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden in een organisatie. Bij de vorming van CGM is ervaring opgedaan met het samenvoegen van 3 organisatieculturen. Een vraag in het kader van uw afweging zou zijn in hoeverre de organisatieculturen van de ambtelijke organisaties van Boxmeer, Sint Anthonis en CGM gelijk of complementair zijn. Wij zien echter niet dat er in de variantenanalyse aandacht is besteed aan deze bepalende factor.

Risico op kapitaalvernietiging

Met de vorming van Werkorganisatie CGM is geïnvesteerd in een nieuwe ambtelijke organisatie voor de gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert. Niet alleen in geld, maar ook in de energie die is gestoken in de opbouw en doorontwikkeling van de organisatie. De organisatie is doorlopend bezig de dienstverlening aan de CGM-gemeenten naar een (nog) hoger niveau te brengen. Als OR CGM zijn we trots op de organisatie die er nu staat en hoe zij zich ontwikkelt. De synergie die in de Werkorganisatie CGM is bereikt, als gevolg van de investering in kennis en medewerkers, is van grote waarde. Het zou dan ook jammer zijn als CGM deze synergie, kennis en kwaliteit zou verliezen in een nieuw te vormen organisatie of in aanloop naar een nieuw te vormen organisatie.

Evenwichtige keuze

Uit de variantenanalyse, maar bijvoorbeeld ook uit het onderzoek van Berenschot, blijkt dat een herindeling Land van Cuijk veruit de beste optie is. Dit is niet mogelijk, omdat benodigd (politiek) draagvlak nog ontbreekt. Hierdoor ligt de keuze aan u voor om een mogelijke tussenstap te zetten: herindeling CBA of herindeling CGM. In de variantenanalyse wordt geconcludeerd dat herindeling CBA de enige realistische optie is. Wij plaatsen hierbij, zonder volledig te zijn, de volgende kanttekeningen:

- De variantenanalyse is gedaan op basis van reeds bekende gegevens. Daardoor is er vrijwel niet te spreken van een analyse, maar van een opsomming van bekende informatie. Door het gebruik van deze bekende informatie wordt een onvolledig en niet actueel beeld geschetst. Belangrijke onderdelen zijn niet belicht in de analyse, zoals cultuur, draagvlak bij de burger en borgen kwaliteit van dienstverlening.
- Daarnaast betreft het een interpretatie van gegevens in plaats van een analyse. Dit geeft een gekleurd beeld bij de varianten CBA en CGM. Hierbij refereren wij bijvoorbeeld aan frictiekosten, draagvlak provincie en duurzaamheid.
- De financiële paragraaf beperkt zich tot de Ahri-bijdrage. De financiële gevolgen zijn echter verder niet inzichtelijk gemaakt, waardoor de positieve financiële gevolgen bij keuze voor de CGM variant buiten beeld blijven.
- Het is een gemiste kans dat het onderzoek 'Onderzoek bestuurlijke toekomst – drie varianten vergeleken', dat lopende is bij de gemeente Grave, niet kan worden meegenomen in de analyse.

² R.L. Meulenbrugge (maart 2012) *De weg naar succesvolle integratie*, Universiteit Twente; R. van der Wijst (augustus 2014) *Herindeling op maat, onderzoek naar de succes- en faalfactoren rondom het proces voorafgaand aan gemeentelijke herindeling*, Radboud Universiteit Nijmegen en NMv Tijdschrift voor conflicthantering nummer 2 (2015) *Vijf fusiemythes over organisatiecultuur ontkracht*.

- Ook wordt in de analyse voorbijgegaan aan de oproep die door de gemeenteraad van Mill & Sint Hubert aan gemeenten Cuijk en Grave is gedaan om samen de mogelijkheid van een bestuurlijke fusie CGM te onderzoeken.
- Tot slot is in de bijlage bij de variantenanalyse een inmiddels verouderd Beleidskader Gemeentelijke Herindeling opgenomen (versie 2013). Op 22 maart 2019 heeft de ministerraad ingestemd met een nieuw beleidskader. Nieuwe herindelingsvoorstellen worden hieraan getoetst. In het nieuwe kader staat draagvlak centraal in brede zin. Belangrijk is dat herindelingsvoorstellen op een zo groot mogelijke meerderheid van hun inwoners kunnen rekenen. De variantenanalyse gaat aan dit centrale thema voorbij. In de voetnoot op pagina 3 staat immers dat er geen gebruik is gemaakt van informatie over draagvlak onder inwoners en dat er geen aanvullend onderzoek (of burgerpeiling) is uitgevoerd. In het nieuwe beleid verandert tevens de rol van de provincie. Hierdoor komt hetgeen geschreven is onder het kopje *provincie* wellicht in een ander daglicht te staan.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kanttekeningen komen wij tot de conclusie dat u wel degelijk een keuze heeft. Daarnaast merken wij op dat CBA en CGM ten minste gelijkwaardige opties zijn. De CGM-variant kan zelfs naar ons oordeel, met aanzienlijk minder inspanning, kosten, risico's, verloop van medewerkers en (dus) kwaliteitsverlies gerealiseerd worden.

Gelet op bovenstaande begrijpen wij dat u zou kiezen voor een second opinion door een ander, onafhankelijk onderzoeksbureau. Dit is overigens nog immer mogelijk en o.i. wenselijk. Uitstel van besluitvorming biedt tevens de mogelijkheid om het onderzoek 'Onderzoek bestuurlijke toekomst – drie varianten vergeleken', dat lopende is bij de gemeente Grave, bij uw besluitvorming te betrekken.

Deze second opinion kan een wezenlijke bijdrage leveren aan een evenwichtige, doordachte besluitvorming door uw gemeenteraad. Uw besluit heeft verstrekkende gevolgen voor de toekomst van de burgers in het Land van Cuijk. De kwaliteit van voorliggende variantenanalyse en de conclusies die daaruit getrokken worden, mogen dan geenszins ter discussie staan.

Aanbeveling vervolgproces bij keuze CBA variant

Wij vragen u in het belang van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening aan de burger te kiezen voor een toekomstbestendige variant voor alle vijf de gemeenten. In onze visie is één van de uit te werken organisatievormen bij de keuze voor CBA (de vorm waarbij de werkorganisatie CGM ontvolchten wordt) vanwege de negatieve gevolgen (kapitaalvernietiging, daling kwaliteit van de dienstverlening en toekomstbestendigheid) onwenselijk. Wij verzoeken uw gemeenteraad dan ook uit te spreken dat deze organisatievorm niet verder meegewogen wordt in het herindelingsproces.

Onze visie lichten wij graag verder aan u toe, indien u vragen heeft. Wij vertrouwen erop u met deze brief van dienst te zijn en zien uw besluit met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter

Secretaris

A.D. (Daniëlle) Wessels

A. (Anneke) Hozee

Een afschrift van deze brief wordt verzonden aan de gemeenteraden van de gemeenten Grave en Mill en Sint Hubert, het bestuur van CGM, de stuurgroep CBA, WOR-bestuurder werkorganisatie CGM, de OR Boxmeer en de OR Sint Anthonis.

